

Psaní slohových prací

1. Místo slohových prací ve vyučování slohu:

- vyvrcholení slohotvorné činnosti
- součást prověřování výsledků ve vyučování
- specifčnosti prací cvičných a kontrolních
- názory různé – direktivně není nic stanoveno

2. Příprava písemných slohových prací (školních kontrolních) – lze doporučit následující postup (algoritmus činností). Pozn.: není závazný, pořadí činností se podle okolností mění, některé činnosti probíhají současně, také čas přípravy – 1 2 hodiny – bývá různý.

Příprava ve škole na školní slohovou práci:

- seznámení s tématem, eventuelně s několika tématy s možností výběru – volba tématu
- zdůraznění cíle projevu a přiblížení komunikační situace, motivace psaní, komunikativní zřetel
- zdůvodnění slohového útvaru (na střední škole také slohového postupu) a příprava na celý slohotvorný proces
- tematická invence, tj. shromažďování faktografického materiálu, pozorování skutečnosti, srovnávání údajů, závěr, popř. zobecňování, cíl – získávání informací, rozhovor na dané téma o obsahu práce, konzultace s žáky (i žáci navzájem), co mají sledovat
- tematická selekce, tj. výběr z tematického záměru, výběr z částí tématu (obsahu)
- selekce (výběr) z jazykového materiálu a plynulá jazyková formulace, stylizace textu
- promýšlení kompozice (už v souvislosti s tématem), výstavba slohového útvaru, faktografická posloupnost údajů – sestavení osnovy slohové práce
- napsání konceptu práce, popř. při nedostatku času alespoň prvních částí přípravy

3. Volba tématu slohové práce – měli bychom přihlížet k těmto skutečnostem

- širě tématu a jeho adekvátnost funkci a cíli projevu
- konkrétnost tématu a určitost v zadání x možnost variability zpracování, tj. určitá míra tematické volnosti (nikoli libovolnosti)
- volba z několika možností
- novost a přitažlivost tématu
- časová náročnost, rozsah práce
- adekvátnost věku, psychice žáků, životním zkušenostem, event. individualitě a úrovni žáků
- dokonalá znalost tématu, sepětí tématu s prožitkem žáka
- motivace k psaní na dané téma a komunikační zřetel v souvislosti s tématem (motivace potřebou, motivace citová)
- sepětí tématu (i útvaru) s možností kreativního projevu žáka (téma umožňující kreativitu)

4. Psaní práce – vedení prací – respektování předem připravené osnovy a kompozičních zvyklostí

5. Oprava slohové práce a způsob provádění – klasifikace, kontrola oprav

6. Podstata slohových chyb – nejčastější chyby a nedostatky